

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában
 Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
 Egyes szám ára 8 fill., vidéken 10 fillér.

Szerkeszti BUDAY ALADÁR.
 A **PÁZMÁNEUM** nyomda és irodalmi vállalat kiadása
 Budapest, VIII., Mária-utca 11.

A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
 Európa egyéb államaiba és Amerikába
 egész évre 7 kor.
 Hirdetések alku szerinti árban.

Október 31 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
5 Vasárnap	Rózsafüzér	János	22 Fokász	Máté	5 49	5 14	11 ó 25 p		9 34	7 16	
6 Hétfő	Bruno hv.	(VI. 45—53.)	23 K. Ján. fog.	(XXV. 14-30)	50	12	22 „		10 31	57	
7 Kedd	Ágost hv.	a király	24 Tekla vt.	Példabeszéd	25	10	18 „		11 23	8 43	
8 Szerda	Brigitta assz.	beteg fiáról,	25 Enfrozina	A hű és	54	8	14 „		d. u.	9 32	
9 Csütörtök	Areop. Dénes	kit Jézus	26 Ján. ev. hal.	a haszon- talan	55	6	11 „		0 53	10 25	
10 Péntek	Borgis Fer.	meggyogyit.	27 Kallisetrat.	szolgáról.	57	4	7 „		1 30	11 24	
11 Szombat	Gummár hv.		28 Charid. vt.		58	2	11 ó — „		2 03	d. e.	

Mindent a hazáért!

A ki a magyar gazdákat a közvetítő kereskedelemre uszítja, a ki a magyar kereskedőket a gazdálkodók ellen izgatja, az — vagy rosszakaratból, vagy tudatlanságból, mind egy itt — vétkezik a haza ellen, mindnyájunk második édes anyja ellen. A magyar kereskedelem épp úgy, mint a magyar gazdálkodás egyelőre gyermekkorát érte el csupán, tehát sok tűrés, fáradság, tanulás árán előbb férfiúvá kellene növekednie, mielőtt arról lehetne szó, hogy melyik áraszt több áldást az országra? Am akkor sem gyarapítaná az áldást, annál több kárt okoz ma! ha torzsalkodás, viszály vagy pláne harcz volna köztük. Sokkal inkább azt kell munkálnunk: vállvetve szolgálja minden ember a maga ügyét, azzal szolgálja egy-szersmind hazáját. A hazáért pedig semmi se legyen sok! Tehát több igyekezetet és kiadó-sabb erőfeszítést kérünk minden egyes honfi-társunktól, akár eke mellett, akár rőffel a kezében keresi mindennapiját. És mindezt a hazáért!

Gazda és iparos rajta legyen, hogy minél többet és minél jobbat termeljen, még pedig azt termelje, a mit a piacon leginkább keresnek. A kereskedő pedig a maga mozgékony-ságával és találékonyságával azon iparkodjék, hogy a termelőnek is, magamagának is minél több tisztességes hasznot biztosítson.

Gazdavidágunk jobbára — akár azt is mondhatnám — tisztára keresztény. Olvasóim! Én azt mondom, hogy dolgosabb gazda, igénytelenebb gazda, igazibb gazda nincs a világon a magyarnál. Am temérdek hibája

van mégis neki és ezek a hibái akasztják meg boldogulásának útján. Sok hibája közül e napon csupán kettőt említek: nem eleget tanul és nem eléggé szervezkedik. A tanulásáról most ne legyen szó; van e lapnak rovata hátrább — az a czime: Magyar Gazda — ott buzdítgatás helyett mindjárt a tanítás nemes munkáját vállalta magára egy tapasztalt és tanult gazdaember. Hanem a szervezkedés, az legyen ma tollamon.

Szervezkedés folyik a magyar gazdák között. Többféleképen és többfelé, annyira a mennyire sikerrel is szervezkednek. Ugy esett a kezdet, hogy harczy vonalba sorakoztak, melybe anyagi helyzetük vigasztalansága és a bajaikkal mitsem törődő politikai irány kergette őket. Ez a forrongás szerencsére nem fajult el, hanem átalakult hazafias ostrommá azon eljárások és szokások ellen, mik a gazda jogos keresetét megrövidítették és őt létalap-jában megingatták. Azért nevezem ezt az ostromot hazafiasnak is, nemcsak jogosnak, mert a mi drága hazánk csak addig erős, míg a gazdák itten magabirók. Ez az okos ostrom termelte a mezőgazdasági hitel-, fogyasztó-, termelő és értékesítő-szövetkezeteket, melyek már most is, — mikor pedig csak fejük ki-dugott palántákhoz hasonló — éreztetik jó következményeit. Most csak kövessék ezeket a közraktarak, a kedvezményes vasuti díj-szabások, a mesterséges viziutak, az agrár védővamos rendszabályok, a termény-, áru- és pénzuzsora megfékezése, az otthont védő intézmények sorozata, de úgy, hogy mindezen

gazdasági és jogi alkotásoknak nagyobbik hasznát a földmivelő osztály érezze. Mert csak annyira biztos a haza jövője, a mennyire védve és támogatva lesz a gazda. Maga a miniszterelnök is elismerte, hogy az ugynevezett agrártörekvések azonosak a magyarság anyagi és kulturális érdekeivel. A társadalom, sőt az egész nemzet ma inkább agrár, mint más, kezdetnek ennyi is elég, de ha nem haladunk a megkezdett uton tovább, elveszítjük azt is, a mit eddig elértünk. Nem támadni, hanem haladni, ez legyen jelszavunk.

Támadni csupán a bűnt szabad. A kereskedelemnek is csupán a visszaéléseit kell ostromozni. Az, hogy a kereskedők minapi soproni gyűlése épen a szövetkezetek és az uzsoraüldözés ellen kelt ki tapintatlan hévvel, szenvedélyvel, megmutatta a gazdáknak, hogy hol állanak ők legbiztosabb talajon. Mert sajnos, a mi kereskedőink zömében gyökeret vert az a téves vélekedés, hogy apró üzérkedés és uzsora nélkül nem tudnának megélni. Nálunk a legnagyobb kereskedő is fölötte nagy súlyt helyez az apró nyereségekre és a kifogásolható uzsorajövedelemre, bánatpénzekre, kártérítésekre stb., ezek nélkül el sem bírja képzelni az életet. Pedig nincs igaza. Ezt fogják éppen nekik a szövetkezetek bebizonyítani. Addig is, míg felhagyni kényszerülnek gonosz szokásaikkal, addig is védekezzünk ellenük. Ahogy lehet. Többet észszel, mint erővel. És szoros szövetkezésekkel. Nem kell megijedni a kezdet nehézségeitől és akadályaitól, hanem férfiasan tultegyük magunkat rajtuk és haladjunk utunkon elszántan.

Minden helységben legyen keresztény szövetkezet; ezek pedig okvetlen alkossanak egy országos szervezetet, mely behálózza az egész hont védelmére a gazdák anyagi érdekeinek és kiirtására a kereskedelem mai szípolyozó, uzsoráskodó hajlamainak.

Terjesszék a „Magyar Néplapot!”

A dohányárusok ünnepi szünete.

A vasárnapi munkaszünet törvényének indító oka nem az ünnep megszentelése volt, csupán a törekvés, hogy az alkalmazottaknak pihenő napjuk legyen. Ezt a pihenést is elrontotta a pénzügyminiszter, a ki a dohányárusoknak elrendelte, hogy vasárnapon is nyitva tartsák boltjaikat, s bírságokat jött ki azokra, a kik e rendeletet megszegték.

Lassankint azonban kezd tért foglalni az a felfogás is, hogy az államkormányzat az ünnepek vallásos jellegét is méltányolja, s ennek egyik nyilvánulása a pénzügyminiszternek új rendelete, mely a vallásos ünnepeken megengedi, vagyis az árusokra bizza kinyissák-e vagy sem a dohányos boltokat.

Odáig tehát eljutottunk, hogy az állam nem rendeli el a keresztény főünnepek profanizálását, csak a felekre bizza, akarnak-e ünnepelni vagy sem.

S még ez is haladás a mai liberális korszakban.

A rendelet egyébként így hangzik:

A m. kir. pénzügyminiszter 1902. 42.732. számú rendelete.
a dohányárusok üzleti helyiségeinek nyitvatartása és a dohánygyártmányok eladása tárgyában.

A dohányárusok üzleti helyiségeinek nyitvatartását szabályozó és a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok 15. §-ában foglalt, valamint e tárgyban időközönként kiadott összes rendelkezésnek hatályon kívül való helyezésével, — az 1891. évi XIII. t.-cikk 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján, — következőket rendelem:

A dohányárus köteles áruhelyiségét általában reggeli 7 órától, a fő- és székvárosban esti 9 óráig, városokban esti 8 óráig, egyéb helyeken esti 7 óráig nyitva tartani s ezen idő alatt úgy a hozzá anyagbeszerzés végett utalt árusokat, valamint a náluk megjelenő fogyasztó közönséget a kívánt anyaggal pontosan, gyorsan és készségesen kielégíteni.

Vasárnap és Szent István napján a kizárólagos dohányárusok reggeli 9 órától déli 12 óráig, a nem kizárólagos dohányárusok pedig addig kötelesek üzlethelyiségeiket nyitva tartani s az eladást ott közvetíteni, a meddig főüzletük nyitva tartására — az ipari munkának vasárnap és Szent István napi szünetelésről szóló 1891. évi XIII. t.cz. 3. §-a alapján — engedélyvel bírnak.

Megengedem továbbá, hogy:

1. A katolikus vallást követő dohányárusok husvét, pünkösöd, karácsony első napján és Urnapján;

2. az ág. hitv. ev., az ev. ref. és az unitárius vallást követő dohányárusok husvét, pünkösöd, karácsony első napján, nagypénteken és áldozó csütörtök napján;

3. az izraelita vallást követő dohányárusok Roshasonoh (ujév) két napján és a Jam-Kipur (engesztelő) napján;

4. a görög kel. román és szerb egyházak vallását követő dohányárusok a husvét, karácsony és pünkösöd első napján üzlethelyiségeiket teljesen zárva tarthassák.

Jelen rendeletem 1902. évi október hó 1-én lép életbe.

Budapesten, 1902. évi szeptember hó 22-ikén.

Lukács s. k.

Sziveskedjék naptárainkra megrendeléseket gyűjteni!

POLITIKAI VILÁG.

Krónika a hétről.

A képviselőház ülésrendje.

Mikor június 26-án az országgyűlést október 6-ikáig elnapolták, a miniszterelnök is, meg a ház elnöke is kijelentette, hogy az országgyűlés a jövő ülészak elején új munkarendet fog kapni. Oly kevés ülést, mint a magyar, nem tart egyetlen parlament se Európában. És e kevés munkálkodásnak is zömét elfoglalja a költségvetés. Az új munkarendre nézve a javaslat még nem kész, de okvetlen október első felében lesz róla már szó a képviselőházban. Két

tervet ajánlgatnak. Az egyik az, hogy az üléseket ne délelőtt tartásák, mikor a minisztereknek hivatalukban volna sok fontos dolguk, hanem délután 4-től 9-ig. A másik pedig az, hogy a költségvetés tárgyalása idejében délelőtt is, délután is ülésezzenek a honatyák. Ilyen párhuzamos ülések már voltak egyszer alkotmányos életünkben. A miniszterelnök még egyik terv mellett sem foglalt állást, mert meg akarja hallgatni az ellenzéki pártok véleményét is.

A nemzetiségi törvény

megváltoztatása végett sorra kérvényeznek a megyék. Háromszékből indult ki a mozgalom, mely a törvénynek a mai szükséghez illő módosítását sürgeti, de részletekbe nem bocsájtkozik.

Két fontos kérvény.

Még nem kezdte meg őszi ülészakát a képviselőház, de máris tömegesen érkeznek hozzá a kérvények. Közülök kettő érdemel említést. *Esztergom* vármegye a közhivatalok vasárnapi munkaszünetét kéri; egész társadalmi életünkre áldásos változást jelentene ennek a kérvénynek meghallgatása. *Bars* vármegye pedig a kisüstön főzött szesz adómentességét folyamodja; ez is számtalan kisgazdának könnyítené meg az életet.

Tudnak magyarul, ha...

A magyarországi szerbek eddig minden gyűlésükből szerb nyelvű hódolatot (feliratot vagy sürgönyt) küldtek a királynak. Mult hét csütörtökjén Ujvidéken megint népgyűlést tartottak szerbjeink és pedig a minapi zágrábi tüntetések tárgyában. Itélkezni, elégtételt és a jövőre biztosítékot nyerni akartak. Ez alkalomból *magyar nyelvű táviratot* küldtek a királynak Széll Kálmán utján. Látszik tehát, hogy nemzetiségeink — mihelyt szorul a torkuk — legott eltalálják az igazi hangot, melyen igazságukat keresniök kell.

A népgyűlésnek egyik fontos határozata (kivánóság csupán, mely egyelőre törvényellenes), hogy a három szlapon megyét szakítsák ki Horvátország testéből és kapcsolják a magyar anyaországhoz közvetlenül. Mi is kívánjuk ezt, de ahhoz törvény kellene, mely egyszersmind a szerbek lakta e három megyét véglegesen beolvassza Magyarhonunkba, ne pedig valamilyen autonómiai szervezkedéssel új társországot csináljon belőlük.

Mi bajuk a horvátoknak?

A horvátokról mindenekelőtt tudnunk kell és megjegyeznünk, hogy ők katolikusok, még pedig többé inkább, mint kevésbé, hű katolikusok. Hatvanhét óta a kormányok őket saját hazájukban e miatt a hithűségük miatt üldözték és mellőzték.

A hivatalokban mindenütt a görög keleti vallású szerbeket ültették, a vállalkozásokban pedig a zsidóké volt az elsőbbség. Innen magyarítható az az ellenszenv és gyűlölet, melylyel ők elkekeredésükben a magyar nemzet és a szerb nemzetiség, meg a zsidók ellen telve vannak. A jogtipró és részrehajló kormányzás gyümölcse mindenütt gyűlölet és lázadás. Most — mint hirlük — új csapást készülnék mérni a katolikus horvátokra. Ugyanis célul tűzték ki, hogy a kárhóztatott egyházpolitikai törvényeket (polgári kötést, zsidók egyenjogusítását stb.) Horvátországra is kiterjesztik. Ha ezzel talán forradalomba kergetik a katolikus horvát népet, hát

azon nem lesz mit csodálni. Nem mindenki olyan bárgyún türelmes, mint a szegény magyar nép!

A liberális mérték.

Irtam egyszer, hogy a liberálizmus nem egyéb, mint a talmud. Most ismét egy kissé bebizonyítom, noha nem igen kételkedtek benne olvasóim eddig se. A talmud arra tanította a zsidókat, hogy más mértékkel mérjenek a zsidóknak és mással a keresztényeknek. Hogy a liberálisok is szót fogadnak a talmudnak, napról-napra tapasztaljuk. Nézzük csak az ő ujságaikat. Keresztény ur, főpap vagy mágnás tiz, sőt százezreket adakoz, hagyományoz jótékony célra: erről a zsidó-liberális lapok vagy nem irnak egy szót sem, vagy csak *két sort*. Am ha valami zsidócska ad vagy hágy zsidóféle jótékony célra pár tizezt vagy százast, arról zeng a lapjuk fele máma, harmadrésze holnap, negyedrész holnapután, sőt évek multán is megemlegetik. Talán azért is van ez így, mert ők maguk is csodálkoznak rajta, ha valamelyik hitsorsosuk szívébe csöppecske jó érzés szorult?!

Ez a talmudból vett liberális mérték.

Mondok még egyet. Ha valaki keresztény gyerek, ifju vagy ember rossz utra téved vagy csak meg is botlik, hü! hü! tombolnak a liberális zsidók örömben és általánosítanak, csufolódnak, nyálat szórnak felénk. Például, mikor az az eszemulott Kecskeméthy Győző belemarkolt a székesfőváros zsebébe, nosza, minden keresztény ifjura átkasztották a csufnevet: Kecskeméthy! A keresztény szellemű egyetemi ifjuságnak ma is hordoznia kell még a csufnevet: Kecskeméthy-brigád.

Hanem mikor a kedves *Salgó* berepesztette a Fehér-Kereszt pénztárát, hogy elzabálja a talált és árva kicsikék pépjét; mikor a dr. Grün csalásra, hamisításra használta fel ügyvédi diplomáját, mikor a Jellinek a bécsi banktól öt millió koronát sikkasztott, akkor bezzeg begubódzanak zsidó ujságjaink és szavuk is elekad. Ezt a csomó latrot egyetlenegy héten kapták hurokra.

Ha nekünk katolikusoknak nem tiltaná az ilyesmit a vallásunk, most mi is minden zsidó hivatalnokot, ügyvédet elcsufolhatnánk Grünnek, Salgónak, Jellineknek. Sőt válogathatnánk e nevekben, mint tótok a vadkörteben, mert alig mulik el hét, hogy öt-hat hébert be ne csuknának nyereszkedésből elkövetett bűnök miatt, nem is számítva a közismert, de szabadon futkosó uzsorásokat, kaucziósikkasztókat és a többi.

*

Az ujonczjutalék emelése. Egy bécsi lap most újra feleleveníti azt a már több ízben közölt hirt, hogy már október közepén ugy a magyar, mint az osztrák kormány törvényjavaslatot fog a parlamentek elé terjeszteni az ujonczjutalék közvetett módon való emelése ügyében. A delegáció határozata szerint már a jövő héten megkezdik az új tarack-ütegek szervezését, a mihez nemcsak ágyuk, hanem emberek is szükségesek. E célból mintegy tizennyolcezer póttartalékost három évi szolgálatra fognak kötelezni. Az erről szóló törvényjavaslatot december elsejéig okvetlen el kell intézni az említett lap szerint, mert különben fönnakad a tarack-ütegek szervezése. Már az ujonczjutalék közvetlen növelése is küszöbön van különben s a véderő-törvény módosítása alkalmával erre is rá kerül a sor.

Az inkognitó. Régi dolog, hogy ha a miniszterek a vidékre utaznak, látogatásuk már előre ki-

tudódik s ünneplésükre nagy előkészületet tesznek. Így aztán nem csoda, hogy a nagy czeczóban kevés ideje marad a kegyelmes urnak a hivatalos ügyek elvégzésére. Láng Lajos miniszter az első, a ki rájött, hogy ez nincs rendjén. Azt olvassuk a bécsi Zeit-ban, hogy titkos rendeletet adott ki a vasuti tisztviselőknek, a mely szerint az ő utazásairól sem a lapoknak, sem senkinek hirt adni nem szabad. Az ujságok, a melyek elárulják uti tervét, könnyen meghiusítják utjának a célját s így lehetetlen meggyőződnie arról, hogy a vasut hogyan bánik a közönséggel s hogy milyen rend van a vasutakon. A miniszter tehát váratlanul fog itt-ott megjelenni; nem lesz ünnepi fogadás, szónoklat és banquet, de talán növekedni fog a vasutakon a rend, a lelkiismeretesség és az udvariasság.

A szászrégeni mandátum. Mindkét szabad-
elví jelöltnek tekintélyes pártja van. Teleki Domokos gróf a hét keddjén, Urbánczy csütörtökjén tartotta meg beszámoló beszédét. Erdekes, hogy a mit a „tisztá választások“ korszakában itt tapasztalunk kell: két liberális, tehát kormánypárti jelölt közül is csak olyan választás eshetik meg, hogy Teleki Domokos érdekében az összes állami és vármegyei hivatalosak minden hatalmukkal és erejükkel ráfekszenek a kerületre.

Az új országház. Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke e héten tanácskozott a politikai pártok fejeivel, hogy az új országgyűlési házban miképp fognak elhelyezkedni a pártok és az egyes képviselők. A tanácskozást ugyanis az tette szükségessé, hogy a képviselőház új terme kisebb, mint a régi. Nem volna-e jó, a költözködés alkalmából kisebbíteni a képviselők számát is? Mi úgy gondoljuk, hogy a mi országunkat és nemzetünket eléggé képviselné 200 ember is; persze a javából. A tuczat-mamelukok meg a krakéler ellenzékiek jobb ha nincsenek.

Feloszlatják a képviselőházat? Egy aradi zsidóújság ezt a sürgönyt kapta Budapestről: Közfelfogás, mely a legilletékesebb politikai köröket mindjobban áthatja, Pesten az, hogy a képviselőházat fel fogják oszlatni és négy hónap mulva lesznek csak az új választások. — Ez a rövid hír sokat mondana, ha igaz volna. Hát olyan kiegyezést csinál Széll Kálmán, hogy mindent megszavazó pártjától is fél, vagy az ellenzékétől van olyan tulságos respektusa? Egyelőre azt mondjuk rá, hogy ez az aradi sürgöny csak jövendőlés, vagy csak némely politikusknak jámbor óhajta.

Zsidót és mindenütt csak a zsidót. Tolják t. i. előre. A hivatalos lap vasárnapi száma meghozta Décei Zsigmondnak a királyi Kuriához tanácselnökké történt kinevezését. A mondott bíró eddig a budapesti ítélő táblának volt tanácselnöke. Mostani diszes állását Plósz Sanoor igazságügyminiszternek köszöni. Ő lett tehát a kuriának első zsidó tanácselnöke. Jól haladunk! Ha a bírói ténykedés kizárólag a törvény szigorú betűjéből táplálkozna, akkor még nem szólnánk semmit; de mert a bíró máma inkább, mint valaha ítél a maga felfogása szerint, nagyon sajnáljuk, hogy már a legfőbb bíróságba is besegítik a talmud romlott és rontó erkölcsét.

A csongrádi kerület ellen tudvalevőleg vizsgálatot indított a képviselőház a választó jogának kérdésében. A vizsgálatra kiküldött háromtagu bizottság e héten befejezte dolgát és a vizsgálat során kisebbmértvű etetést, itatást és vesztegetést kideri-

tett ugyan, de nem talált okot arra, hogy a kerület választási képességét korlátozza. Ilyen értelemben fog jelentést tenni a parlamentnek.

A tápéi mandátum. Enyedi Lukács, a tápéi kerület volt országgyűlési képviselője, — kinek mandátumát megsemmisítették és a ki miatt vizsgálatnak is kellett történnie a kerületben — az újra fölépéstől tartózkodik és egyelőre visszavonul a politikától. A tápéiak egyedüli jelöltje most Kelemen Béla dr. szegedi ügyvéd függetlenségi programmal.

Panaszok a fogyasztási szövetkezetek ellen.

Alig mulik el hónap, hogy valakinek panasza ne lenne a fogyasztási szövetkezetek ellen. Alighogy a kereskedelmi és iparkamarák évkönyvében megjelent kirohanásokat sikerült leszerelni, ujabban az összes kereskedőknek van kifogásuk általában minden fogyasztási szövetkezet ellen.

A panasz lényege az, hogy a fogyasztási szövetkezetek az államtól adó- és illetékmentességet élveznek és ennek dacára nem tagoknak is árusítanak. A mi a kereskedők felfogása szerint a legitim kereskedelem megkárosítása. Pedig ez nagy tévedés.

Ugyanis különbséget kell tennünk azok között a szövetkezetek között, melyek a kereskedelmi törvény értelmében alakultak meg és azok között, melyek az 1898. évi XXIII. t.-czikk értelmében alakultak. Az előbbieket, melyek a szövetkezeti törvény szerint át nem alakultak, nem tagjai az Országos Központi Hitelszövetkezetnek és mint ilyenek adó- és illetékmentességet nem élveznek. Megvan azonban az 1880. évi LX. t.-cz. értelmében az a kedvezményük, hogy a nyereség az alaptőke 6%-a erejéig adómentes, ha üzletük a tagoknak nyújtott segélyen kívül más üzletekre nem terjeszkedik ki.

Látható ebből, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezethez nem csatlakozott szövetkezetekkel kedvezmény dolgában nagyon mostohán bánik az állam. A nyereség a törzsbetétek 6%-a erejéig adómentes, ha csak a tagok előnyeit szolgálja. A fogyasztási szövetkezetnél tehát, ha csak tagoknak árusít.

Több kedvezményben részesülnek azok a szövetkezetek, melyek az 1898. évi XXIII. t.-cz. szerint alakultak. A fennebbi kedvezményen kívül ugyanis nem fizetnek vállalati adót, általános jövedelmi pótdót, községi adót, utadót. Bélyeg- és illetékmentességben részesülnek. Ezeket a kedvezményeket a szövetkezetek azért élvezik, hogy kiadásaik csökkenvén, annál nagyobb előnyben részesíthessék tagjaikat.

Elég baj, hogy az állam csak azoknál a szövetkezeteknél látja a közhasznú tevékenységet biztosítva, melyek az Országos Központi Hitelszövetkezethez csatlakoztak, azért csak azokat részesíti adó- és illetékmentességben. De ezen kedvezmények sem oly természetűek, melyek miatt a legitim kereskedelem feljajdulhatna. Még kevésbé foglalhat állást a kereszteni központhoz csatlakozott szövetkezetek ellen, melyek semminemű adó- és illetékmentességet nem élveznek.

Az adóról lévén szó, a kereskedőknek van legkevésbé okuk panaszkodni az adó ellen. Köztudomású dolog, hogy a kereskedő fizeti a legkisebb adót. Nála a jövedelmet nem lehet kifürkészni, ő azt bevallja polgári becsületszóra, de az igazságnak

kevésbé megfelelően. Ismerek kereskedelmi üzleteket 12—15 ezer frt forgalommal és a tulajdonos fizet 25—30 frt adót. Mit szól ehhez az egynegyed telekkel bíró parasztagazda?

Egyébként mit is panaszkodnak a kereskedők? A fogyasztási szövetkezetek vagy reális versenyt csinálnak a kereskedelemnek vagy nem. Ha nem, akkor ne féljenek tőle, mert akkor csakhamar leáldozik a napjuk. Ha igen, akkor nincs mit mondaniok. Azt hisszük, hogy igen. Mert a tagokat nem lehet ígéretekkel, rossz portékával, hamis mérleggel kielégíteni. A tagok azzal, hogy üzletrészeket jegyeznek, a szövetkezetért felelősséget vállalnak és résztvesznek a szövetkezet igazgatásában, bizonyos előnyöket várnak és kapnak. Nemcsak, de a szövetkezettel szemben nagyobb igényt szoktak támasztani, mint a falusi szatócsos szemben. Mindez feltételezi a szövetkezet szoliditását, különben létezni, boldogulni nem tudna. Már pedig szolid kereskedelmi vállalatok ellen agyarkodni csak a kenyéririgység teheti.

Kereskedőink ne a fogyasztási szövetkezetek, hanem a közvetítésnek azon tultengett szervei ellen támadjanak, melyek feles számmal lepik el a városokat és falvakat, szegyenére a magyar kereskedelemnek és kárára a fogyasztásnak.

Kirschaneck Ödön.

Wesselényi Miklós felköszöntője.

Az árvizi hajós szobrának minap történt leleplezésén elhangzott beszédek közt talán legérdekesebb volt a nagy Wesselényi fiának, Wesselényi Miklós báró főispánnak köszöntője, a melyet a királyra mondott a Zilahon rendezett ünnepi lakomán. Az önérzetes, merész és hazafias beszéd a következő:

Nemzeti hagyománya a magyarnak a királyhőség, tiszteli ősi alkotmányát és szereti koronás királyát, a kinek hűségesebb és megbízhatóbb támasza nincsen is egész birodalmában a magyar nemzetnél! És pedig annál erősebb támasza lehetne, mentől inkább megvalósíthatnók nemzeti ideáljainkat! Hoch Hohenzollern! — ez a felkiáltás hangzott volt el nemrégiben az osztrák parlamentben. Hát meglehet, hogy ez a felkiáltás csak gúny akart lenni, de annyi bizonyos, hogy jellemzően komoly intelem volt, olyan komoly, hogy jó lesz abból mindenkinek levonni a konzekvenciákat. Hiszen számtalan jelekből látni, hogy az osztrák császárság fönnállása csak ideig-óráig tarthat, mert annak széjjel huzó elemei előbb vagy utóbb bele fognak olvadni akarni a szomszédos nagy birodalmakba és mint vizet a szivacs, úgy fogják majd Ausztriát magukba felszívni Német- és Oroszország. Gondoskodnunk kell tehát jó előre a mi magyar királyunk trónjáról, a melyet hazafiság, királyhűség és alkotmányosság vesz körül. Am a magyar nemzetnek hazafisága gondoskodnék is erről, ő rajta eddig sem mult s mostan sem mulik, hogy Szent István birodalma nem lett államilag és közgazdaságilag tiszter olyan erőssé, — mint a milyen mostan és hogy következésképp nem lehet dinasztiainknak tiszter olyan erős támasza, mint a milyen most. Hanem hát a mi nem volt eddig, az, ha a magyarok Istene is úgy akarja, meglesz majd jövőre és a magyar nemzetnek alkotmányos és dinasztikus érzelmei előbb-utóbb kellő méltánylásra s bizodalomra fognak majd található. Mert mi hódolatteljes bizalommal bizva-bizunk jobb jövőnkben s megnyugvással látjuk sorunkat letéve Európa legalkotmányosabb fejedelme, a mi jóságos királyunknak kezébe és éppen azért

alattvalói hódolatteljes tisztelettel köszöntöm föl ezt a poharat ő császári és királyi apostoli Felségének, I. Ferencz Józsefnek, Magyarország alkotmányos és koronás királyának hódolatára és tiszteletére. Éljen a magyar király!

Alakítsunk minden községben katolikus népkört!

Nyugosznak a hősök.

Október 6-ikára. Irtá: Saskeöy Béla.

*Az aradi sáncznak hüvös oldalában
Nyugosznak a hősök tizenhárman.
Oh az ő nyugalmuk hosszú lesz és csöndes
Nem tudják, hogy értük a mi szemünk könnyes
Édes ott az álom
Az aradi sáncznak hüvös oldalában.*

*Ott fekszenek együtt, egy kő alatt szépen.
Ki gondolná, hogy ott a fáknak tövében
Az elhalt vitézek kiomló vérétől
Nő a fű magasra; hogy a vérből épül
A szabadság fényes, díszes Pantheonja,
Melyre áldását egy örök Isten mondja!
Ki gondolná, hogy a barbárság korából
Nőtt ki a kegyelet, ő irántok, bárhol
A magyar szívében?!
Ott fekszenek együtt, egy kő alatt szépen.*

*Együtt vannak, együtt mind a tizenhárman,
A kik együtt éltek. Nemcsak a halálban,
A halál után is egybe forrott lelkük,
Testük szerte mállott; — azóta felettük,
Félszázad viharja, félszázad könnyűje,
Félszázad boruja, félszázad derüje
Zugott egyfolytában;
Együtt vannak együtt, mind a tizenhárman.*

*Viharos századok minden napja
Minden egyes percze eszünkbe juttatja,
Hogy egyedül őket illeti a hála,
Hogy őket hiába temették, hiába,
Lelkük él az égben, örökös épségben
S mig magyar lesz, minden magyarnak szívében,
Ezt susogja, mondja
Viharos századok minden egyes napja.*

*Az aradi sáncznak hüvös oldalában
Nyugosznak a hősök együtt tizenhárman.
Oh az ő nyugalmuk hosszú lesz és csöndes,
Nem tudják, hogy értük a mi szemünk könnyes,
Édes ott az álom
Az aradi sáncznak hüvös oldalában.*

 Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, kérjük, hogy előfizetésüket lehetőleg mielőbb a postahivataloknál megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályozva legyünk.

Az a szív.

— A Magyar Néplap eredeti tárczája. —

— Edes gyerekem, szól lelkesülve János gazda s átkarolja azt a hat éves kökényszemű kis fiút. Csókolja ott, ahol éri s közben csak úgy ömölnek szeméből az örömkönyek.

— Hogy is tudtam rólatok így elfelejtkezni? Nem, nem mégy drága gyermekem haza, itt lesz ezután a te otthonod. Elhozom atyádat anyádat is.

A fent leirt jelenetnek története van, mivel elég tanulságos, elmondom nektek is kedves olvasóim.

Zápor falvának két nevezetessége volt: az egyik a falu végén levő legkisebb házban lakó Erzsók néninek a leánya, kit nemcsak a falu, de a vidék legszebb lányának tartottak. Máskülönbén ágról szakadt szegény volt mint a templom egere.

A másik nevezetesség meg ép a falu kellő közepére esett. Ez meg abban a szép cserépszindelyes zöld szalus kőépületben volt, mit a volt bíró Deák Péter építtetett szorgalmának keresményéből. Hadd lássa a világ, hogy nem a falu korcsmásának dolgozott hosszú éveken keresztül. Ennek a derék legmódosabb gazdának egyetlen fia János volt a másik nevezetesség.

Kiszolgálta a katona életet, tavál jött haza három csillaggal. Messze tájon nincsen párja szépségben: derékségben. S ami fő példás viseletű derék legény. A korcsmának tájára se megy. Hanem megfogja a munka üstökét, s jobb keze édes atyjának.

De minthogy sehol sincs hiba nélkül a világ, Deáknál is van egy kis baj. A jó Deákné már két éve nincs az élők között, árvaságra jutott a házi rend; mert bizony Veron néném akárhogy is törí magát, még sem pótolja ki ő az asszonyt, meg azt az igazi jó anyát, milyen Deákné volt, hogy az Isten áldja meg még a porában is.

Igy állván a dolog, egyik asszony a másikkal adta a kilincset, a kik nógatták a legényt a házasságra. Mindenik tudott egy jót ajánlani, akiről azután a másik leszedte még a szentelt vizet is.

Sőt Péter gazda is a javas asszonyok pártján volt; joggal, mert egy takaros ügyes kis asszonyka bizony elkellett volna már a házban.

Egy este azután szóra került a dolog.

— Hát János fiam eljár az idő, nézd jön a farsang, még sem választottál?

— En már választottam, nem is kell más, csak atyám beleegyezése.

— No azt meg nagyon könnyen kinyered, csak ki vele, a Horgas Borcsája ugy-e? Jól választottál, neki is két házhely, nekünk is annyi, bizony szép vagyon lesz egybe.

— Téved atyám, én nem a birtokot, de a jó nemes szívet kerestem. Mit érne nekem a nagy vagyon, ha szeretet nincs? Ha az Isten úgy akarja,

Bozók Marcsa, Erzsók néne lánya lesz az én feleségem, vagy senki.

Mintha kigyó csipte volna meg Péter gazdát e kijelentésre. „Mit, te Deák fia, azt a koldust vennéd el, kinek a rajta levőn kívül nincsen semmije? Hiszen szegyenemben a föld alá bujnék. Arról többé szót se halljak.

— Jó gondolkozzék atyám, egy hónap elég idő még, hogy határozhasson. Én engedelmes fia voltam mindig, most azonban már nagykoru vagyok, akaratomnak ura. Én nem gazdag, de boldog akarok lenni. Marcsáról nem mondok le.

— Nem, no majd másképp beszélsz te egy hónap mulván. Ugyis tudom, nem lesz ebből semmi.

Az apa és fiu e párbeszéd után nehéz szívvél váltak el egymástól. Mert sok apa nem érti meg, hogy nem neki kell a feleség, hanem a fiának, ki csak tiszta szeretettel lehet boldog. E nélkül pedig teher a nagy vagyon is.

*

Csendes, holdvilágos este van, Bozókné háza előtt két alak beszél csendesen. János feledjen el, mondjon le rólam, ne bősztse fel atyját maga ellen. Képes még a jószágból is kitagadni. Nem, Marcsa, én nem így gondolkozom, az Isten legyen felettünk a bíró. Rólad nem mondok le. Ha elvész minden van két karom, megélünk ezzel, csak te légy hű és igaz. Farsangra egybekelünk. Sajnálom atyám makacosságát, de másként nem tehetek.

A kitűzött idő elmult, Deák hajthatatlan maradt. Menj, ha tetszik, jó vedd el, de e házba be ne tegye a lábát, s téged sem foglak fiamnak ismerni.

Az erős szívu fiunak e kijelentésre kiesett a köny a szeméből. Jó, atyám, ha nem jöhet ide ő, elmegyek hozzá én.

— És a jó Isten intézze el sorsunkat. Isten áldja meg, én nem kívánok semmit örökségemből, csak annyival segítsen fel, mintha szolgabért fizetett volna. Többet nem kérek.

— Tehát nem engedsz? Itt van fogd, azután tégy mint jónak látod — s egy pénzzel telt tárczát dobott fia elé. Majd meglátjuk ki bánja meg hamarabb tettét?

*

No Zápor falvának volt ugyan mit beszélni farsangkor. A Deák Jani tartotta esküvőjét a szegény Marcsával. Csak két tanu, az is csak két zsellér ember, kísérte őket a templomba, se zene, se násznép, csak a kíváncsiak serege kísérte ezt az esküvő menetet. Az öreg Deák meg otthon a könyeit törölgette mérgében. S átkozódott mint a záporosó.

*

A fenti naptól hét év telt el s az ifju Deák a falu végén huzta meg magát Bozókné házában, de boldog, szükség nélküli életet éltek. Az öreg Deák nem akart felőlök tudni semmit, pedig sokszor mondták a bejáró asszonyok, milyen gyönyörű fia van annak a Deák Jánosnak.

Sőt észrevette ezt az öreg apa is akárhányszor, midőn a véletlen összehozta őt a mezőn vagy az utcán a kis fiuval, ki oly szépen tudott neki köszönni: Dicsértessék a Jézus Krisztus édes öregapám! — Ilyenkor valami megkapta szívet az öregnek s mint egy lopva sugta: Mindörökké édes fiam!

Közben elérkezett az ujév, a tanító gondolt egyet. Egy kis verseckére tanította meg a Deák Pistát s uj év napján beállított az öreg Deák házába.

A kis Pista kezetszókolva majd katonás állásba helyezkedve így kezdte el mondókáját:

Kedves jó Nagyatyám!

Ha bár neheztelsz is jó atyám anyámra
Én még is eljöttem ez új év napjára.
Mondani szivemből köszöntőt tenéked
Boldogság, szerencse érje drága élted.
Legyen boldog mindig a te élted napja
Jó atyám anyám is ezt kéri naponta
Most unokád mondja: Boldog új esztendő
Kívánok és áldjon meg a Teremtőd . . .

Mit mondjak még. Ez a versecske megtörte a jeget, mert az alkalmas időben ejtett szó felolvasztja a szivnek legvastagabb jégkérgét is. Ezért öleli az öreg Deák unokáját s ezért sir örömében. A másik újévkor már az ifju Deák családdal együtt üli a jó öreg az újév ünnepét s mikor újra felköszöntik, csak ezt mondja: „oh nagy az Ur jósága, legyen minden embernek oly boldog újéve, mint nekem van. A fiu, meny, meg az unoka örömtelt arczezal rá mondják: Amen . . . Szokoly István.

**Kérünk czimeket, a hová mutatványszámot
érdemes küldeni.**

Tudnivalók

a III. országos katolikus nagygyűlésről.

A nagygyűlés tagjai. A nagygyűlés rendes tagja lehet minden katolikus férfi, aki 4 korona tagsági díjat lefizetett. A rendes tagok résztvehetnek a nagygyűlés ünnepein, a nyilvános és szakosztályi üléseken. A szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak.

Hölgyek pártoló tagok lehetnek s tagsági díj fejében 2 koronát fizetnek. A pártoló tagok résztvehetnek a Nagygyűlés ünnepein és a nyilvános üléseken.

Szegényebbeknek kívánatra a tagsági díj elengedtetik.

Jelentkezni lehet a katolikus nagygyűlés irodájánál: Budapest, VI. ker., Molnár-utca 11. Katolikus-Kör.

Tagsági jegyek. A jelentkező tagok névre szóló tagsági-jegyet kapnak, mely az utazásnál s a nagygyűlésen igazolványul szolgál.

A szakosztályi és nyilvános ülésekre tagsági jegy nélkül belépni nem lehet.

Utazás. 1. A magyar királyi államvasutak és a kassa-oderbergi vasut vonalain a tagok a II. osztályon III. osztályu jeggyel s a III. osztályon fél II. osztályu jeggyel utazhatnak.

A kedvezmény igénybevételéhez általunk kiállított „Tagsági jegy“ és vasuti igazolvány szükséges.

2. A déli vasut vonalain a III. osztályban egy egész II. osztályu jeggyel, a II. osztályban egy I. osztályu jeggyel utazhatnak oda és vissza. Vagyis csak egy jegyet kell váltaniok, mely a visszautazásra is érvényes. Itt a mi tagsági jegyeink mellett szintén külön vasuti igazolványok szükségesek, melyeket mi küldözünk szét.

3. A Duna-Gőzhajózási Társaság budapest-vonalain a tagok az I. osztályon a II. osztályu menetdíjért, a II. osztályon III. osztályu menetdíjért utazhatnak. Itt csak az általunk kiállított „Tagsági jegyek“ felmutatása szükséges.

Megérkezés. Az összes pályaudvarokban, valamint a gőzhajó-állomásnál rendezők várják a nagygyűlésre érkezőket.

Mindezen helyeken magasra feltűzött tábla látható ezen felirattal: „Katolikus Nagygyűlés“. E tábla mellett várakoznak a rendezők, kik a Nagygyűlés tagjainak felvilágosítással, kalauzolással szolgálnak.

Lakás. Kivánatra az előkészítő-bizottság irodája a nagygyűlés tagjai részére szállásról is gondoskodandik.

És pedig: egy személynek külön szoba naponta 1 frt 20 kr., ketten együtt személyenként 1—1 frt. Szegényebbeknek a közös szoba egy személynek naponta 40 kr.

A lakásdíj a nagygyűlés irodájában fizetetik.

Lakásrendelésnél határozottan meg kell jelölni a napokat, illetve az éjjelt, amelyen a lakás igénybe vétetik.

Akik idejekorán rendelnek lakást, lakás-jegyet még otthon megkapják, úgy, hogy megérkezve, egyenesen kijelölt lakásukra szállhatnak.

Az iroda munkáját nagyban megkönnyíti az, ki a lakás-díjat előre beküldi, úgy hogy itt arra se legyen gondja.

Ellátás. A nagygyűlés szegényebb tagjai a nagygyűlés ideje alatt ebédet 60 fillérért, vacsorát 50 fillérért kaphatnak az iroda által kijelölendő helyeken.

A fizetés ezen jegyekért az irodában történik. Megrendelésnél a napok szintén megjelölendő.

Bankett. Október 17-én délben a nagygyűlés diszbankettje a fővárosi Vigadóban. Egy teríték ára 2 frt.

A bankett-jegyet a pénz beküldése után azonnal megküldjük.

Iroda. A nagygyűlés irodája a Budapesti Katolikus Körben van, IV. ker., Molnár-utca 11. szám, ahol a tagok minden dologban felvilágosítást és utbaigazítást nyerhetnek.

Jelvények. A nagygyűlés tagjai részére jelvények adatnak ki, melyet a nagygyűlés tagjai ingyen kapnak.

Vannak ezenkívül diszesebben kiállított jelvények is, a Szentatya képe mellü alakban, nemzeti színü csokorral, melyet darabonként 60 fillérért lehet az iradában beszerezni.

Egyleti zászlók. A katolikus egyesületek, testületek zászlójukkal jelenjenek meg a nagygyűlésen, melyet a szentmiseiken, az Eucharisztikus körmeneten és nyilvános üléseken használhatnak.

Nehogy a zászlók ide-oda hordozása kellemetlenségeket okozzon, legcélszerűbb a zászlókat a Katolikus Körben helyezni el, mely úgy a templomhoz, mint a Vigadó épületéhez a legközelebb fekszik.

A nagygyűlés sorrendje.

Október 14., kedd. Délután 5 órakor: A Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének közgyűlése. Este 8 órakor: Ismerkedési est a székes-fővárosi Vigadó éttermeiben.

Az ismerkedési estén a hölgyek is részt vesznek. — Étkezés tetszés szerint. — Honvéd-zenekar. Az ismerkedési estére a főváros katolikus egyesületeinek tagjait is meghívja a katolikus nagygyűlés elnöksége.

Október 15., szerda. Délelőtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi főplébánia templomban. Délelőtt 10 órakor: Első nyilvános ülés a fővárosi Vigadó nagytermében. Déli 12 órakor: A Katolikus Internátus Egyesület házának fölavatása (Üllői-ut 22). Délután

2—5-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 6 órakor: Második nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Este 8 órakor: A katolikus ifjúság bankettje a Vigadó éttermeiben.

Október 16., csütörtök. Reggel 8 órakor: Szent mise a belvárosi templomban. Dél előtt 9—11-ig: Eucharisztikus kongresszus.

Déli 12 órakor: Diszgyűlés XIII. Leó pápa 25 éves papságának jubileumára. Az ünnepi beszédet mondja: Vaszary Kolos bibornok, Magyarország hercegprimása. Délután 2—3-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 4 órakor: Eucharisztikus körmenet.

Október 17., péntek. Dél előtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi templomban. Dél előtt 10 órakor: Harmadik nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Délután 3 órakor: A Régisi Szent Ferencz-egyesület alakuló közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

A siketnémák ünnepe.

Istenem, ha visszagondolunk rá, hogy ezelőtt pár évtizeddel még falubolondja, utzagyerek áldozata, bucsuk koldusa volt a siketnéma. Ma pedig ezek is az Istenke gyerekei hasznos polgárok tudnak lenni! Mi tette ezt a változást? Az tette, hogy áldozatkész emberek iskolát és otthont alkottak számukra.

Október hó 19-én lesz százesztendeje, hogy I. Ferencz magyar király és Cházár András jólési magyar ur megalapították országos intézetét a siketnémáknak Váczott. A százéves fennállást a jótékony intézet méltó fényvel készül megünnepelni. E napra elkészül a váci intézet új háza, azt felavatja a kultuszminiszter, és egyben leleplezik a fent említett két alapítónak szobrát. Előtte ünnepélyes istentisztelet lesz a templomban, utána pedig megnyitják a siketnémák iparkiállítását, melyen ők bemutatják, mit tanultak az intézetben és miképp keresik meg mindennapi kenyerüket. Ugyanakkor a magyar honi siketnéma intézetek tanárai országos egyesülete gyűlést tart. 21-én megint a hála adóját róják le: elmennek Jólészre (Gömör m.) és emléktáblát helyeznek arra a kicsi házra, melyben nagy jótevőjük Cházár András született. Huszonkettedikén pedig felavatják Jolsván az új siketnéma intézetet, melyet szintén Cházár emlékére neveztek el Cházár-félének.

Mindannyian hálás szívvel emlékezünk meg e napon e nagy emberbarátról és áldjuk érte a Gondviselést, hogy őt nekünk adta.

A trónörökös fia. Hohenberg Zsófia hercegnőnek, Ferencz Ferdinánd királyi herceg és prezumtiv trónörökös feleségének hétfőn este fiugyermeke született.

Az ujszülöttet szerdán délelőtt keresztelte meg Lányi udvari pap. Keresztapja Károly István főherceg lett. A kis főherceg a *Miksa Károly* nevet kapta.

József királyi herceg betegen a szobát őrzi, azért nem mehetett el Henriette belga királyné temetésére, pedig a legbensőbb testvéri szeretet fűzte őket egymáshoz.

Zichy Gyula gróf apát lett. Zichy János grófnak (Nagy-Láng) második fiát, ki jelenleg ő szentsége szolgálattévő kamarása Rómában, a király a szent Mártonról nevezett bulcsi apátság apátjává nevezte ki.

Vissza a katedrara. A volt kereskedelmi államtitkár dr. Nagy Ferencz e hét keddjén kezdte meg újból előadásait az egyetemen. Hallgatói rokonszenves ovációkkal fogadták. Nagy dr. keserűen szólott előttük két esztendő politikai működéséről.

Blaha Lujza asszony. Alig akad valaki az országban, ki „a nemzet csalogányát“ legalább csak hírből ne ismerne, de olyan se sok akad, aki legalább egyszer ne gyönyörködött volna a játékában, énekében. Blaha Lujza a Népszínháznak megépítése óta majdnem egyhuzamban tagja. Itt érte el legszebb sikereit. A népszínművekben. Most elbucsuzik onnan és átmegy a Nemzeti Színházba, melynek örökös tagjául neveztetett ki. Isten éltesse sokáig.

Magyar pap halála Moldvában. Kerülő uton jön a hír, hogy Dománfalván, (románul Dormanesci) e romániai csángó községben meghalt Balla Gyula Lajos magyar minorita pap. A moldvai csángó községekben, hol mintegy harmincezer csángó lakik, a román kormány lassankint eltörli a magyar parókiákat. Papjaink száma itt évről-évre fogy s az év elején már csak ketten voltak: Kárpáti Grazián klézsei lelkész és Balla Gyula, ki Dománfalvának s a körülötte levő tizenhárom magyar leányegyháznak hiveit gondozta. Balla a legderekabb magyar papok közé tartozott, fáradságot nem ismerve buzgólkodott egyháza ügyeiben csekélyke fizetésért. A millenium alkalmából Budapestben is járt; legutóbb magyar katolikus templomot akart alapítani, melyre magyarországi adakozók is kezdtek jelentkezni. Halála nagy veszteség az ottani csángóságnak, amely aggódva várja, hogy ki lesz Balla utóda.

Vaszary Kolos biboros hercegprimás, a kinek gyöngékedése miatt néhány napig ágyban kellett fekdnie, most már teljesen fölépült.

Az új országháza márványfalai. Az új országházának műmárványzatán nagy hiba esett, úgy hogy a falak burkolatát kétségtelenül ujjal kell pótolni. Már el is határozták, hogy a megrezedezett műmárványzatot a jövő nyári szünet alatt leveszik és újat készítenek. A művezetőségnek az a véleménye, hogy mindez csak tiz-tizenötezer korona újabb költséget fog okozni., a többi összeget a vállalkozó kaucaziójából fedezi. Ugyancsak a jövő nyári szünetben állítanak föl új, alacsonyabb elnöki emelvényt, a honnan az egész képviselőházi ülésterem belátható legyen.

Kapnikbánya öröme. Szeptember 17-ét és 18-át ott töltötte Mayláth Gusztáv gróf erdélyi püspök, hogy a bér-málás szentségét kioszsza. A milyenek mindenütt ismerik, olyan volt ő Kapnikbányán is. Két nap alatt ötször prédikált, *több mint kétszáz embert meggyöntatott* reggel s este, közben bejárta a város utcáit, hogy a betegeket lakásukon gyöntathassa, a szegényeket vigasztalhatta. Mikor elhagyta a várost, annak egész népe sirva, áldva kísérte el.

Egy község pusztulása. A pápai járásban levő Mihályháza községben szeptember 27-én nagy tüzvész pusztított. A falu nagyrésze, összesen 74 lakóház, a termés

Miss Ellen és Mister Roby.

nagy része és az ág. ev. templom leégett. Ugyanez a község 1898-ban teljesen leégett és e szörnyű csapás most ismét koldusbotra juttatta a lakosság nagy részét. A tűz oka ismeretlen. A vizsgálat folyik. Belák Lajos pápai főszolgabíró a károsultak javára országos gyűjtést indít.

Életmentő szerzetes. Róma mellett Anzio és Nettuno az elegáns világ tengeri fürdője s a szezon eltart október derekáig is. Nettunóban szeptember második felében a fürdőző asszonyok közt volt *Benaglia* asszony is, a kinek férje a Vatikánban előkelő hivatalnok. A hölgy nem tudott uszni, de azért az embermagasságot jelző czölöpökön túl merészkedett s gödörbe jutott. Már fuldokolni kezdett, de senki sem sietett a mentésére. A part mellett van a nagyon szigorú passzionistáknak egy kolostora s éppen egy szerzetes sétált a magas fallal övezett kertben, a mikor a kétségbe esett hölgyet meglátta. Egy pillanat alatt levetette a barát a reverendáját s a tengerbe ugrott. Meg is mentette a halálra rémült hölgyet. Az életmentő szerzetesnek nem is tudják a vezetéknévét, csak azt, hogy a barát neve *Vincze*, mert a passzionisták a rendben végleg lemondanak családi nevükről.

London gusztusa. Hétfőn választották a londoniak a lord-mayort (főpolgármestert) maguknak. A választás Sámuel Márkra esett, a ki zsidó. A héberek balga emancipációja óta ez a hatodik vagy hetedik zsidó a főpolgármesteri székből.

Isten nélkül — embertelenül. Hogy a vallástalan nevelés hová juttatná az emberiséget, szomorúan tanúsítja a Berán Mihályné és a Liskó Mihály gázságos alkuja, melyet egymás közt kötöttek. Beránné eladta a tulajdon leányát, egy 16 esztendő viruló hajadont, 100 forintért, az állatias, kéjsóvár Liskónak, és mikor a lány vonakodott az ocsmányságtól, megkötözte, száját betömte és úgy adta át. A lánynak azonban sikerült még az éj beállta előtt érintetlenül megszöknie és feladnia rossz anyját meg Liskót a csendőrségnek. Most mind a kettőt fogva tartják.

Hová jutunk még? Nagy-Báród és Beznye községekben az állami adóvégrehajtó hajmeresztő módon bánik el a hátralékosokkal: nemcsak az ágybelit adogatja el, hanem leszedi a házokról az *ajtókat, az ablakokat*, és azokat árverezi. Most, mikor váratlanul, hirtelen hüvösre fordult az idő, a szegény nép didereg, fázik, meghül, megbetegszik az ablaktalan, ajtótlan, szellős házikókban. Fizetni pedig a légből kapott daczára sem tudnak, mert egyetlen jövedelmi forrásuk: a gyümölcs, az idén meg nem termett.

Mire jó a gyónás. Néhány hónap előtt Vanham ékszerész Brüsszelben a Marché-aux-Herbes-utcában egy jelentékeny lopás áldozatául esett; alkulesok segítségével művészi kivitelű ezüstkészleteket és nagy értékű ékszereket loptak tőle. De szerdán este a rendőrhivatalban egy kapuczinus jelent meg s itt az összes lopott tárgyakat átadta. A gyónatószékben egy ember kereste föl s kijelentette, hogy lelkiismeretfurdalásai nem hagyják nyugodni s kérte, hogy menjen el helyette s térítse vissza az értéktárgyakat.

Nagy lopás a vonaton. A baja-szabadkai vonaton a minap ismeretlen tettes ellopta *Dongyó* vaskereskedő 22.000 koronát tartalmazó tárczáját. A lopást azalatt követte el, amíg a kereskedő aludt.

Császka György, kalocsai érsek, a katolikus nagygyűlés céljaira 400 koronát, a bátyai körnek pedig 100 koronát adományozott.

Uj templom Ó-Becsen. A hitközségi képviselő mint kegyuraság minap tartott gyűlésében ujabban 20.000 koronát szavazott meg az ó-becsei alsóvárosi plebániatemplom építésére s így ezzel együtt 80.000 korona áll rendelkezésére, az építésnél a melylyel a tavasszal az új templom építését megkezdik.

Az állomásfőnök tragédiája. Királyhidáról írják: e hó 26-án d. u. 1 órakor Baldermann az osztr. magy. állampályatársaság Wilfleinsdorf állomásának főnöke (Bruck Lm M. Á. V. szomszédállomás) hivatásának lett az áldozata. Egy vonat megindításával volt elfoglalva s nem vette észre, hogy a mellékvágányon a mozdony előtt lépett a vágány közé, s ennek következtében a mozdony alá került. A póstát kihordó asszony ezt látva, a mozdonyvezetőre kiáltott s ez rögtön megállította a már úgy is félig megálló vonatot. A szerencsétlenül járt állomásfőnököt, a mozdonyhoz kapcsolt kalauzkocsi alól húzták ki. Teste a mozdony hamuszekrényé által össze lett nyomva s ugyancsak azon vonattal vitték — még elevenen — a bécsi kórházba.

A válópör. Szeged egyik jeles ügyvédjéhez a minap beállit egy vidéki ember:

— Hallom, hogy a tekintetes ur érte legjobban, hogy a férfit meg az asszonyt hogy kell elválasztani.

— Foglalkozom ilyen ügyekkel! — mondta az ügyvéd.

— No hát válasszon el engemet az asszonytól. Nem sajnálom a költséget. Tovább élni úgy sem tudok vele, mert házsártos is meg kikapós is.

— Az bizony éppen elegendő ok az elválásra. Mikor keltek egybe?

— Nem keltünk még egybe!

— Hát?

— Csak úgy élünk egymással!

— De hát hiszen akkor nem kell válópör! — szólt az ügyvéd. Egyszerűen lerázhatja nyakáról az asszonyt.

Az atyafi elgondolkozott. És aztán lassu hangon azt mondta:

— Hát azt hiszi a tekintetes ur, hogy ha azt az asszonyt csak úgy egyszerűen le lehetne rázni, hát eljöttem volna ide?

Zsidó kivándorlók. Majdnem minden nap utaznak át Nagyváradon román zsidó kivándorlók. A kolozsvári rendőrségtől szerdán délelőtt távirat érkezett a nagyváradi rendőrséghez, melyben jelezve ott, hogy az 505-ös számú vonattal harminczhat férfi, negyvenkilenc nő és hatvanegy gyermek romániai zsidó kivándorló utazik keresztül Nagyváradon. A kóbor zsidókat szigorú rendőri felügyelet alatt tartják, sok helyen még a peronra sem engedik kiszállni őket. A kóborlók új otthonukat Amerikába vélik feltalálni. Oda özönlenek sereggestül. Hogy mennyire tárt karokkal várják ott őket, azt elmondja mai lapunk második cikke.

Korn Cramer útján. Hirt adtunk róla, hogy Cramer Albin alldeutsch agitátort Brandl Rezső temesvári rendőrfőkapitány mindenkorra kiutasította Temesvárról. Hasonlóképpen járt egy másik ilyen jómadár Korn Artur is, kinek székhelye eddig Nagyikinda volt s onnan szította zuglapjában a magyarellenes gyűlöletet. Wachtel nagyikindai rendőrkapitány fölhitte Korn Arturt, hogy illetőségi

helyét negyvennyolcz óra alatt igazolja. Korn kikindai illetőségének elismeréseért folyamodott a városi tanácshoz, a tanács azonban, nagyon helyesen, elutasította a nemzetiségi igazító kérését. A rendőrkapitány ennek következtében Kornt a város területéről egyszersmindenkorra kitiltotta. Ezt a bizonyos Kornt csak nemrégiben ítélte fél-évi államfogházra a törvényszék, mert izgatta a németeket magyar honuk ellen. Most leülheti, aztán mehet vissza Németországba.

Uj bucsujárhely. A temesvár-gyárvárosi plebániatemplomot, mely a millenium emlékére épült, őszentsége nyilvános bucsujáró helylyé avatta. A bucsu napja október második vasárnapja, a „Magyarok nagyasszonyának ünnepe.“ A ki e napon körmenetben a templomba zárándokol, a szentséghez és a pápa ismert szándékaira imádkozik, teljes bucsut nyerhet.

Orkán és vizáradás. A mult héten rettenetes orkán pusztított Sziciliában és Katániában. A veszedelem nagyságát még növelte az is, hogy a folyóvizek kiáradtak. A legnagyobb csapás érte Modika várost, a hol száznál több ember életét vesztette. A város Szicilia szirakuzi tartományában van, lakosságának száma negyvenkétezer; határában van az Ispika-völgy, a melyet barlangjaiért nagyon sokan látogatnak. A pusztulásról ezt jelentik Rómából: Modika városát elöntötte az árvíz, a melyben száznál több ember elpusztult. Két patak, a mely Santa Mária városrészen keresztül folyik, megáradt és tömérdek iszapot és követ hozott magával. A víz behatolt a házakba, embereket, állatokat, háziszereket és mindenféle árukat sodort magával. Nyolcz ház beomlott, sok megrongálódott. Eddig 80 holttestet fogtak ki a patakokból. Ezek a templomokban vannak fölravatalozva, ötvenet pedig már eltemettek. A szerencsétlenség áldozatainak számát még nem tudják. Kasszaróban minden elpusztult. Palazzolóban szintén kiszámíthatatlan a kár. A katonaság mindenütt halálmegvetéssel végezte a mentést. Sorlinóban az orkán 15 órán át tartott és jelentékeny kárt tett. Az Annapo folyóban szintén találtak holttesteket. A tenger hullámos. A folyók a folytonos esőzés következtében még mindig áradnak. A földek víz alatt vannak. Egy hid beomlott. A raguza-modikai vasuti vonalon a forgalom megszakadt.

Földrengés Zólyom vármegyében. Zólyom vármegyében, Illokon és Palánkán szeptember 25-én földrengés volt. Az első lökést este háromnegyedkilencz órakor érezték, egy kis földalatti moraj kíséretében. A földrengés mintegy öt másodperczig tartott s iránya északról dél felé húzódott. Baj-nem történt, de az összes ingaórák megállottak.

Az elefánt bőrének sulya. Nemrégiben egy élő állapotban 80 mázsát nyomó elefántot nyuztak meg, mely alkalommal a bőrét is megmérték s kitünt, hogy ez nem kevesebbet, mint 20 mázsát nyomott.

Zemplén vármegye a munkásokért. Hadik Béla gróf főispán értekezletre hívta Zemplén vármegye földbirtokosait, a megyei, járási és községi tisztviselőket, hogy megállapítsák, mily módon sorakoztassák az érdekelt néposztályt *Darányinak* emberbaráti intézményébe, a munkáspénztárba. A zempléniek lelkesen tevékenykednek s néhány nap alatt 800 tagot jelentettek be a megyéből. Zemplén értelmisége példát ad az országnak, hogyan kell lelkesedni a kis emberek jóvoltáért való ezen intézményért.

Halál a bakon. Burger Mihály 68 esztendőös bérkocsitulajdonos a héten a fővárosban kétfogatu kocsijával a Döbrentey-téren hajtott keresztül. Egyszerre rosszul lett, kiejtette kezéből a gyeplőt és eszméletlenül rogyott hátra az ülésen. Gazdátlanul vágtattak tovább a lovak, míg végre a Gellérthegy alján egy rendőr megállította a kocsit. Az eszméletlenül fekvő ember láttára a mentőkért telefonált, a kik azonban már nem tudtak segíteni, csak a beállott halált konstatálhatták.

Nagy vasuti szerencsétlenség. Szörnyü katasztrófa érte a mult héten a lille-párisi expressevontat; miközben az arleux-i pályaudvaron keresztül robogott, kisiklott s a kocsik darabokra törtek. A romokból huszonhat halottat és még több sebesültet huztak ki. A kisiklást hibás váltóállítás okozta. A téves váltóállítás következtében a vonat az arleuxi pályaudvaron egy javítás alatt álló vakvágányra jutott és kisiklott. A lokomotiv és a szerkocsi a sinen maradt, a podgyázkocsi belement a szerkocsiba; a következő kocsik összezúzódtak. A halottakat és sebesülteket részint a különböző vasuti helyiségekbe, részint a szomszédos lakóházakba vitték. A halottak száma 20, köztük 16 férfi, 2 asszony és 2 leány, valamennyien francziák. Megsebesült vagy 50 ember. Ezek közül többnek szétzúzódtott a lába, mások koponyatörést szenvedtek. Attól tartanak, hogy néhány sebesült belehalt sebeibe.

Zola Emil francia regényíró halála. Kereszténység ellenes és erkölcstelen irányu regényei miatt sokat emlegetett ezen regényírót hétfőn reggel halva találták lakásán. Halálának körülményeit homály borítja. Zola tegnap tért vissza faluról Párisi lakására és meghagyta, hogy a hálószobának kályhájában rakjanak tüzet. Zola és neje rendszer idöben ebédeltek és 10 óra felé lefeküdtek. A cselédek ugyanabból az ételből ettek. Hétfőn reggel fél tíz óra felé a cselédség csodálkozott, hogy semmi neszt nem hall a hálószobából, ezért kopogtak az ajtón és mert nem kaptak választ, betörték az ajtót. Mikor beléptek, némi széngázszagot éreztek. Zola, aki nyilván éjjel kísérletet tett, hogy fölkeljen, felső testével a szőnyegen feküdt, míg lábai az ágyban voltak. Zoláné az ágyban feküdt és nem adott életjelt. A cselédek gyorsan kinyitották az ablakot és orvosokat hívtak. Zoláné még élt, míg Zolánál minden élesztési kísérlet eredménytelen maradt. A Zola halála ügyében folytatott vizsgálat most már teljesen kizárja az öngyilkosság feltevését. Zola 62 évet élt. Utolsó regénye *Igazság* czim alatt a kongregációk és különösen a jezsuiták és a tanító szerzetesek ellen irányul.

Petróné válópere. Erdei ékszerész-zsidót pár hónappal ezelőtt meggyilkolta Petró Gyula asztalossegédnek a felesége azon való hirtelen felháborodásában, hogy az öreg zsidó uzsorajövedelmet zsarolt rajta. Annak idején sokat beszéltek a bünesetről. Petró Gyula pedig a „hitvesi kötelék sulyos megsértése“ czimen válókeresetet adott be az asszonya ellen. Kedden békéltetni voltak híva a bíróhoz, akkor a férj visszavonta a keresetét, a bíró pedig megszüntette a további eljárást. Mikor Petrót megkérdezték ismerősei, miért nem válik el a büns asszonytól, azt felelte: „Gyermekeim, ha felnöttek, ugyis megtudják, ki volt az anyjuk; én pedig keresztény férfi vagyok és megbocsátottam neki!“ Azzal nyugodtan visszament a műhelybe, hogy három apró gyermekének kenyeret keressen. Petrónét pedig visszavitték a vizsgálati fogságba.

Szegény ember sorsa. Derdák J. vághi kocsislegény panasolja, hogy baleset folytán kapott súlyos lősebével elment a körorvoshoz. Pénze nem volt, a baleset pedig nem munkaközben érte, s így nem adván neki költséget, elutasította. Így járt a szomszéd körorvosnál is. Ez sem adott semmit a helyi hatóság által kiállított igazolványára. Végre kénytelen volt elmenni a járás messze fekvő központjába, hol aztán a jószívű járásorvos gyógykezelés alá vette. — Hátha így hajtatik végre az 1900. évi XVI. t.-cz., akkor az nemcsak népszerűvé nem lesz, hanem, mint sok más, csak irott malaszt marad s legfeljebb arra lesz jó, hogy a szegény munkás a törvény oltalma mellett pusztuljon el.

A furfangos rabbi. Mulatságos történet kelt szárnyra egyik vidéki városból. A zsidóság kedvelt főpásztorja, az öreg rabbi nagybeteg lett és hívei a főváros egyik híres orvosát hívták meg, hogy vizsgálja meg a beteget. A száz koronát nyomban elküldték, a nagy summát pedig — megígérték neki.

A tanár ur megérkezett. Hét tagu küldöttség várta az állomason. A hát közül előlépett egy és szomorú arccal jelentette, hogy a rabbi időközben meghalt.

Erre a tanár ur szörnyen savanyu képet vágott és nyomban vissza akart utazni Budapestre. De a legközelebbi vonat csak egy óra múlva indult. Addig az udvarias hetes bizottság ott maradt mellette s némi sugdosás után fölkérte a tanárt, hogy vizsgálja meg őket. Ők ugyan mind egészségesek, de azért fejenként harmincz koronát nem sajnálnak, hogy egy ilyen híres orvos állapítsa meg róluk, hogy semmi bajuk sincsen.

Veszett fejszének a nyele, — gondolta a tanár és az első osztályu várótermet — hirtelen orvosi szobává avatta.

A hét közül hatnak csakugyan semmi baja se volt, de egy hetedik, egy öreg, ősz ember bizony rászorult az orvosi tanácsra. Rendelt is neki a tanár orvosságot, mire az urak lefizették a 30—30 koronát és hálálkodva elbucsztak tőle.

A vonat indulásáig a tanár ur szóba ereszkedett az állomási főnökkel és megkérdezte tőle, ismeri-e a megvizsgált urakat.

— Hatan a zsidó hitközség tagjai, a hetedik pedig a rabbi.

— A rabbi? De hiszen ez meghalt.

— Dehogyan halt meg. Most vizsgálta meg a tanár ur.

Igy került a rabbi megvizsgálása ezerhatszáz korona helyett csak — háromszázötz koronába.

Ez az irás! A minap a r.....i körjegyzőségbe beállított egy 48-as honvéd, ki nyugdíjaztatása iránt érdeklődött. Foglalkozása különben juhász. Kérde a jegyző tőle:

— Van-e magának arról irása, hogy honvéd volt?

— Van bizony, amott e a hátamba itt a golyó Döbröczomben kaptam, mikor a muszkát levágtam.

És az öreg nagy reményekkel néz — nyudijaztatása elé!

Hemopatia (Vérgyógyítás). E hathatós és fényes eredményeivel magában álló gyógymód a legrövidebb idő alatt megnyerte a felső- és legfelsőbb körök bizalmát és mint legbiztosabb és legjobb gyógymód lett elismerve. A már ezrekre menő gyógyult mint lelkes apostol terjeszti e kezelést, mely kellemes, egyszerű és a hivatás teljesítésében nem gátol, de eredményeiben tökéletesebb, mint

bármely fürdő vagy intézeti kezelés. Dr. Kovács J., fővárosi orvos, ezen gyógymód megalapítója és egyedüli képviselője, most kezdi kuráit, melyek — mint tizennégy évi tapasztalat mutatja, — a képzelhető legszebb sikerrel járnak, asthma, szív, tüdő, vese, gyomor és bélbajoknál, idegbetegségeknél (neurasthenia, hysteria) és makacs bőrbajoknál. Őszintén ajánljuk e felsorolt bajok egyikében szenvedő, de eddig fel nem gyógyult betegeknek, hogy vegyék elsősorban a vérgyógyítást igénybe. Dr. Kovács J., kinek Budapest, Váci-körút 18. sz. I. emelet alatt egy e célnak szolgáló rendelő intézete van, ott naponta betegeket fogad és meghívásokra betegeket látogat a fővárosban és a vidéken.

Sziveskedjék naptárainkra megrendeléseket gyűjteni!

Mai képünk.

A természetnek két rendkívüli alkotását mutatja be mai képünk. Miss Ellen-t az óriási hölgyet és Mister Roby-t a törpét. Mindkettő jelenleg Frankfurtban tartózkodik és ejti ámulatba a nézőit. Mindkettő Amerikából jött át hozzánk. A hölgy Michigan-állam szülöttje, talált gyermek, kit irgalmas szívé emberek neveltek föl. Rohamos fejlődésén már első éveiben csodálkozni kellett. Most 22 éves és 234 centiméter magas. — Mister Roby egy becsületes skót asztalos gyermeke, ma 35 éves és milyen gyermekarczu! Németország nagyobb városait sorra látogatják, azután ellátogatnak hozzánk is.

A gyermek neveléséről.

Még egy fő hibája van a mai társadalom tagjainak: az illem nem tudása. Nem akarom ezzel mondanivalót, hogy nem elég virágos szavakkal beszélnek az emberek, — sőt ellenkezőleg, a mai társalgásnak az a főhibája, hogy *csak szép szavak* összehalmozásából áll, — hanem egész magyar társadalmunkon, különösen az alsó és középosztályon átvonul egy bizonyos általános neveltlenség s az előkelők is csak a francziáktól tanulnak udvariasságot.

Miért van ez így? Tudjátok mi ennek az oka? Az, a mit ti kicsiségnek vesztek, az, hogy mikor gyermekeitek illetlenül beszélnek, illetlenül viselkednek, ti nevettek rajta, a helyett, hogy súlyosan megfenyítenétek.

Persze, sokszor a még beszélni alig tudó gyermek szüleitől hall ilyesmiket, utánozza, bár nem érti, a szülők hallják s aztán — még az okosság föltűnő előjelének tartják, hogy a kis gyermek oly korán tudja utánozni — a rosszat. A szülők nevetnek — s a gyermek látja, hogy kedvükben jár, hát újra ismétli a szavakat.

Tudjátok-e, szülők, hogy ti hintitek el a konkolyt akkor, mikor nem akadályoztatok meg, hogy az erkölcsi romlás az illetlen szavakból tovább fejlődjék? Nagy dolog ez! Csak két-három ilyen gyermeknek kell összekeverülni, a kiket otthon nem fegyelmeznek — s már vannak utczagyerekek. Társas együttlét folytán aztán a gyermekek egyre több és több rosszat tanulnak, nemcsak beszédben, hanem tettben is. Ha már most egy ilyen züllött társaságba vetődik egy másik gyermek, a kinek a lelke még ép és tiszta, képzelhető, hogy csakhamar az is megromlik.

Azért különösen fordítson arra gondot a szülő, hogy gyermekét első sorban megóvja az illetlen beszédmódtól, másodsorban megóvja a rossz társaságtól.

A rossz társaságok, nemcsak a gyermekek, hanem a fölserdült ifjak, sőt nagy emberek körében is káros, végzetes hatása. A mint hogy káros a rossz társaság, épen olyan hasznos a jó társaság az emberre s így az üde, fogékony gyermeklélekre is. Mert épen a társaság szabályaihoz alkalmazkodva tanul a gyermek a társadalom és a világ szabályainak engedelmeskedni, a nélkül, hogy szabadságában, önállóságában, egyéniségének megnyilatkozásában gátoltatnék. Akkor, ha már gyermekkorában ilyen szellemben nevelődik az ember, minden időben és mindenütt tud alkalmazkodni a körülményekhez és sohasem fogja elfeledni, hogy milyen az a társadalmi illem. Ha a gyermek illetlenül, vagyis nem szép dolgokról beszél, akkor már megtanul nem jó és nem igaz dolgokról beszélni, azaz hazudni... A hazugságból pedig már tudjátok, hogy származnak a nagyobb és nagyobb bűnök, gáztettek egész sorozatai.

Minden eszközt használjatok föl azért apák és anyák és semmit se kimélgjétek, hogy gyermekeiteket ettől a két rosztól megóvjátok az illetlen társalgástól és a rossz társaságtól...

Népek és nemzetek.

Amerikai magyarok dala.

*Ha madár lehetnék,
Jaj de elrepülnék,
Szép magyar hazámig
Sehol meg sem állnék.*

*Fölszállnék a magas
Nagy végtelenjébe.
Egyenest az Alföld
Kellős közepébe.*

*Kanyargós Tiszának
Leülnék partjára,
Kisírnám magamat
Hullámzó habjába.*

*Tisza, Duna tája
De merre is vagytok,
Mindig csak felétek
S tihozzátok vágyok.*

*A képzelet szárnya,
Hej — ha ez elvinne
Kedves magyar hazám,
Ringató öledbe.*

*Akkor bús életem
De könnyen feledném,
Ha magam ringató
Lágy öledben vélném.*

*Most tudom, hogy nékem
Kedves hazám voltál,
Mint anya gyermekét
Engem úgy tápláltál.*

*Verjen meg az Isten
Olyan magyar embert,
Ki nem becsüli e
Drágán szerzett földet.*

*Őseinknek drága
Véren szerzett földje,
Minden kis göröngyét
Magyar vér öntözte.*

*Ez legyen szívünknek
Minden dobbanása,
Még csak magyar vér lesz,
Másénak ne lássa.*

*A magyarok Istene
Áldd meg azt a földet,
Azt a törekedő
Szegény magyar népet.*

(Kis-Kálna)

Patai Lajos.

Csak keresztény intézményeket, katólikus egyesületeket, keresztény szövetkezeteket alakítsatok magatoknak és fiaitoknak! Minden jellegtelen kör, egyetlen, szövetkezet a felekezetenküliség kárhozatos melegágya a drága hazában!

MAGYAR GAZDA.

Október havi teendők.

A konykakertben. E hóban a fejeskáposzta-, vörös-, kelkáposzta, kalaráb, zeller, télispárga, téliretek, szóval mindennemű gyöknövények valamint a burgonyák fölszedetnek s megtisztogatva téli használatra elrakandók. Spárgaágak érett marhatrágyával jó erősen beszórandók. Articsóka és kárty levelei levágatnak, és miután a sebhely kiszáradt, szalmával vagy falevéllal befödetnek. A spárgaszárak levágandók s miután a spárgalégy petéit ezen szárazakra rakja, levágás után tanácsos elégetni. Erezt paprikacsövek két naponkint leszedetnek és fonalra füzve napnak kltetnek. A málna-, büszke-, és ribizli-bokrok megtisztogattnak, föllazítva talajukat, érett marhatrágyával megtrágyázandók. Ugyisintén a földi-eper (szamócza) ágyak is télire fölporhanyítandók s trágyával vagy levéllel a sorok közei befödendők. A fölszabadult táblákat vagy ágyakat szükség esetén megtrágyázzuk s az előkészítő ásást egyáltalában megkezdhetjük, és ha alkalom nyílik, a földforgatást (rigolozást) is most legjobb végezni. E hó vége felé a petrezselyem, paszternyák, sárgarépa, saláta, haviretek és spenót tavaszi használatra veteményezhetők. Apró vöröshagyma, fokhagyma, mogyoróhagymák eldugdoshatók. A kiültetett téli salátapalánták megkapálandók. Metélőhagyma téli használatra cserepekbe ültethetők. A torma ásása megkezdhető.

Gyümölcsben. E hó elején a gyümölcsök mind rendre érve, a téli almák és körték némely faja, melyek későbbben érők, most már leszedetnek. A besztercei szilva aszalása és pálinka főzése napirenden van. A birsalma, ha már viaszszárga, szintén leszedhető s belőle sajt készítenedő. A sok terméstől lehasadt s más ok miatt megsérült fák megtisztogattnak, s sebhelyeik oltóviaszszal kenendők be. Ha elég szabad időnk van, úgy a hernyózást megkezdhetjük; úgy szintén a lehullott száraz gyümölcsfalevelek összegyűjtve rakásra halmozandók s elégetendők, — hogy a netalán bennök rejlő hernyópeték megsemmisíttessenek. Faültetésre a gödrözések még mindig folytathatók — valamint a tavaszi ültetésre is a gödrök ásása most történik. E hó második felében, midőn már a fák leveleiket elhullatták, az őszi ültetgetést el lehet kezdeni. A termő gyümölcsfák törzse körüli kapálásnak s megtrágyázásának is most van a legjobb ideje. A magiskolában az őszi vetésre szánt csontár s lágymagu gyümölcsmagvak szintén elvetendők.

A szőlőben. E hónapban kezdődik a szüret országsszerte, tehát minden előkészületet meg kell tennünk, hogy annak folyamata alatt semmi fennakadás elő ne forduljon s mindenben a lehető legokoszerűbben járjunk el. A szüretelő edényekre nagy gondot fordítsunk, azokat előbb forró, azután pedig

hideg vízzel többször kimossuk, hogy rajta a pizzonak semmi nyoma vagy a legkisebb idegen szag se maradjon; a sajtóknak farészeit szintén vízzel megtisztítván, a csavarokat és tengelyeket megolajozzuk, — az erjesztő bázikat és hordókat szintén forró, aztán hidegvízzel jól kimossuk, hogy rajtok semmi szag észrevehető ne legyen. Az új hordókat jól ki kell forrázni vagy gőzölni, aztán pedig kiáztatni, miközben czélszerű az áztató vízben kevés szódát (szikéleget) tenni, hogy az új fában levő csersav és egyéb anyagok kivonata gyorsabb legyen, utána azonban még többször kell tiszta vízzel kiáztatni, hogy a hordóban a szódából semmi vissza ne maradjon.

A szüretelés alkalmával legnagyobb figyelmünket a válogatásra fordítjuk; ezenkívül, ha szőlőink összekeverten vannak ültetve, úgy ne az egész termést egyszerre, hanem az érés fokozata szerint szedjük le. Inkább várjunk egy pár napot — de tökéletlen érésű szőlőt ne szüreteljünk, mivel a kevés éretlen a sok érett szőlőt képes elrontani, azért a kétszeri szüretelés elkerülhetetlenül szükséges.

Méhészeti. Miután a beteleltetést röviden a múlt hóban elmondtam, remélem, hogy minden méhészgazda aszerint járt el; — most már csakis szép verőfényes napokon egy pár órára repülnek ki kis munkásaink; azért e hóban leginkább óvakodjunk mindentől — mi a rablást előidézhetné; szükítsük meg a röplyukakat, sodronyból olyan ajtókat készítünk, melyeken csakis a méhek járhatnak ki s be, így az egerek és darazsak alkalmatlankodásaitól óvjuk meg őket. Különösen az egér — ha szerét teheti, hogy bejuthat a kaptárba egész télen nagy pusztítást visz végbe, sőt még fészket is készít ott magának. Azért a jó méhészt utána néz, hogy méheket minden ellenségeitől megoltalmazza. A mézűrt, mely télen át üres, papírral, mohával, szalmával kukoriczacsutkával, szénával vagy ronggyal kell tehát betömöködnünk, hogy így a méhlekban a hideg befogadására üres tér ne legyen, mert a méhek összeszorítva, nagyobb meleget tartván, biztosabban kitelelnek.

A méhek télen át a legnagyobb nyugalmat kívánják, azért mindenféle háborgatást kerüljünk, erős hideg és napsugár ellen óvjuk meg őket és gondoskodjunk arról, hogy vizök és kellő levegőjük legyen. A havazás s hidegebb idő beálltával a méhest be kell zárunk. A méhes elejét deszkákkal vagy kukoriczacsutkákkal berakjuk, hogy úgy a hideg szelektől — mint a hófúvásoktól méheink védve legyenek. Mint mondtam, minden nyughatatlanságtól és háborgatástól óvjuk meg őket, hogy a következő év méhtenyésztésünkre áldást hozzon!

Horváth Sándor.

Nyilttér.

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmas **köszvény, asztma, sziv, vese, gyomor,** bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos **idegvér** és **hőrbajok**nál. Biztos védelem **szélhűdés** és **elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és **egyedüli** képviselőjének
Dr. Kovács J. egyetemi orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógymódja.

Csak keresztényektől vegyetek pénzt kölcsön!

JÓ KÖNYVEK.

A „**Minisztrálás Módja**“ című füzet jelent meg Keszthelyen Nádai Ignác könyvnyomdájában. Összeállította Földi J. lelkész. E kiadás egyesíti magában mindazon előnyöket, melyeknek hasonlírtámu művek örvendenek. A latin szöveg úgy van írva, a mint olvasni kell magyar betűkkel. A miniszter gyermek teendőiről és a templomi illedelmességről bő magyarázatot, szabályokat ad. E mellett legolcsóbb a hasonló kiterjedésű kiadások közt. Ára 6 fill. Ajánljuk a hitoktató és tanító urak figyelmébe.

Közgazdasági kiadványok. Annak, két nagy értekezletnek eredményeit, melyeket a Magyar Gazdaszövetség ez év júniusában az uzsora és a szövetkezeti gabonarakta- ügyében tartott, három füzetben most tették közzé. Az első az uzsoráról szól és tartalmazza Kunz Jenő, Zsögöd és Balogh egyetemi tanárok, továbbá Issekutz Győző, Sággy Gyula tanulmányát. Ezek a tanulmányok kiegészítve az értekezleten elmondottakkal, az uzsora ügyének oly monografiáját adják, minő nyelvünkön tudunkkal nem jelent meg. A gabonarakta- dolgát György Endre fejtegeti, az ő tollából ered az értekezleten elfogadott tervezet is, a mely a kormányhoz intézett előterjesztésében elő van adva. A szövetség többi kiadványai a börze reformjával, a falusi gazdaszövetségek szervezésével foglalkoznak, s van közöttük egy, mely népiesen megírt agrárprogramot tartalmaz.

Közgazdaság.

Zemplém vármegye megkérte valamennyi lelkészét és tanítóját, hogy a gazdasági cselédek javára fennálló segítő pénztárt, amennyire csak módjukban áll, kedveltessék meg a néppel és toborozzák őket tagokul. Tagadhatatlan, hogy az uri osztály annyira sehohsem törődik a szegény nép bajával, mint Zemplémben.

A csányi dinnyetermelők jutalma. A földmivelésügyi minisztériumban kezelik néhai Csányi Ágoston alapítványát, ki azt a két csányi kistermelő jutalmazására hagyta, azoknak, a kik a csányi dinnyetermesztésében leginkább kitűnnek. Darányi földmivelésügyi miniszter az alapítvány kamatait 80—80 koronát Kis János és Márton Imre csányi lakosoknak ítélte.

Ujra a kivándorlás. Ez a terjedő baj nem engedi nyugodni a nemzet jobbait. Nem csak az ebben a tárgyban tartott kongresszusok, hanem a hozzánk érkező számos levél mutatja ezt. Lehetetlen mindeniket közölnünk, már csak azért is, mert a kétségbe nem vonható jóakarát és hazafias fölbuzdulás mellett sok bennük az ismétlés. Reá kell azonban mutatni arra, a melyet *Lipcei* Mihály sósujfalusi gör. kath. lelkész ír, mert sok újat tartalmaz. Említi nevezetesen azt, hogy az amerikai pénz beözönlése kezd apadnt. Azelőtt sokat küldtek, most már gyéribben gondolnak régi hazájukra. A fiuk szüleiket, a férjek az asszonyt és gyerekeket könnyebben felejtik. Ezt mi előre láttuk, mert ugyanez történt más országok kivándorlóival is. Volna nálunk munka elég, de a fa-

vágáshoz és folyószabályozáshoz is galicziai és olasz munkást kell hozatni, a magyar elment Amerikába, Nem a szegénység, hanem a fölizgatott képzelet és túlzott reménység viszik ki őket a tengertúlra. De persze egyéb okok is szerepelnek. Ilyének a korcsma révén kerekedő és szaporodó adósság, a sok jövés-menés, mi az új anyakönyvi renddel jár. No meg az is, hogy jegyzők és szolgabírák lekötve a sok irodai munka által, nem érnek rá igazán utánna nézni a népnek s az rossz vezetők zsákmányává lesz.

Fagykár a szőlőkben. A m. kir. földmívelésügyi miniszter gazdasági tudósítói az ország több vidékéről jelentették, hogy szeptember hó 23. és 26-a közti időben éjjelenként ismételve dér és fagy volt, mely főleg a mélyen fekvésű és meg nem ért szőlőkben tetemes kárt okozott. Budapesttől északra s keletre fekvő falvakban is pusztított e napokon a fagy, mely itt-ott 3—3 és fél fokos volt 0 alatt. Nemszak a tököt, ugorkát, dinnyét, paradicsomot, késői babot és a tengerit forrázta le, hanem ártott a szőlőnek is, amelynek gerezdjeit sok helyen megfakította.

Baranya néptelenülése. Elijesztő adatokat olvasunk Baranya vármegye lakosságának mai állapotáról. A kivándorlás és az egy gyermek-rendszer pusztítja, tizedeli a népet és pedig nem csak a református, hanem immár a katolikus falvakat is. A hat éven alul való gyermekek száma sokfelé apad. Baranyaváron 1465 lakos mellett 93 gyermek van. Szakálon csak kilencz. Horvát, német és magyar községekben egyaránt megvan a baj. A Pécestől nyugatra fekvő falvaknak lakossága 30 év óta folyton apad. A gyermekekkel természetesen kivesz a jövő reménye s ennek helyébe a luxus és hivagló önzés ül.

Népgyűlés az olasz borvámklauzula ellen. Az olasz borvám-klauzula kérdésében vasárnap a verseczi gazdasági és borászati egyesület, valamint a hegyközség tartott szépen látogatott népgyűlést, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy a kormányhoz feliratot intéznek, hogy az új autonóm vám-szerződések megkötése alkalmával a 40 koronás vámtétel ezentul is változatlanul fentartassék. Zala-Tapolca község képviselőtestülete keddre hasonló tárgyban hívott össze népgyűlést, melyen mintegy 2000 ember vett részt. A népgyűlés szintén kimondta, hogy amennyiben a kormány a 40 koronás vámtételt leszállítaná, országos tiltakozó akciót fog kezdeményezni.

*

Budapesti piaci árak:

Buza: Tiszavidéki 7-35 kor., tolnamegyei 7-45 kor., pest-megyevidéki 7-25 kor., zentai 7-10 kor., verbászi 6-75 kor., szerbiai 6-87 kor.

Rozs: 6-15 kor.

Zab: 5-70 kor.

Tengeri: 5-45 kor.

Az árak 50 kg.-kint értendők. A múlt héthez képest tartott ár tapasztalható.

Liszt: Átlagos jegyzések Budapesten:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---

25-90 25-60 25-60 24-40 23-40 23— 22-30 21-30 20-80

Korpa: Finom 8-10 kor., durva 8-30 kor.

Kedvderítő.

A szokás hatalma.

Anyá: (a mészáros): Ugyan kérem mérje meg a kis fiamat. Kiváncsi vagyok, hogy mennyi a súlya.

Mészáros: Csontostól?

Melyik csudásabb?

Városi: No, Grönlandban akárhányan tud élik a századik életévüket, és egy orvos sincs ott.

Falusi: Nálunk három orvos van, mégis akadt, aki túlélt.

Naptárainkról.

A mai számhoz egy levelező-lap van mellékelve, melyen fel vannak sorolva naptáraink, a mik a „Magyar Néplap“ szerkesztőségében készülnek és rendelhetők meg.

Olvasóink jobbára ismerik ezeket a jó naptárakat, tehát fölösleges, hogy azokat hosszadalmasan ajánlgassuk. Csak annyit mondunk: mindent elkövettünk, hogy ezek a naptárak úgy magyar, mint német és tót nyelven minden olvasónak megelégedésére tudjanak szolgálni.

A tizenkét jó naptárból ki-kí azt válaszsza, mely neki legkedvesebb. Egyforma jó mindenik. De ne csak magának rendeljen belőle. Hanem iparkodjék másoknál, rokonainál, barátainál is néhányat elhelyezni. Legalább tizet, úgy hogy jómaga ingyen kaphasson egy szép naptárt 1903-ra. Mert minden tiz naptárra egyet ingyen adunk. A kik legalább *husz darabot* hozatnak, csinos kis imakönyvet ajándékozunk. Kik pedig harmincz példányra fizetnek elő, egy épületes olvasókönyvet kapnak (melynek bolti ára 1 frt).

Számos megrendelést kér minél előbbre a kiadóhivatal.

Első délmagyarországi

oltárépítészeti, szobrászati és aranyozó műintézet.

Ajapittatott 1890-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy műtermemet kibővíttem, melyben készítek új oltárokat, szószékeket, stációképeket vászonra és plévre festve és fából faragva dombor műben polichromirozva művésziesen kidolgozva, valamint régi oltárokat újból festek, márványozok és aranyozok. Régi oltárképeket kijavítok és megújítom. Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével helyre állítom, Jézus, Mária szive szobrait, Pádai Szent Antal szobrait fából faragva és polichromirozva.

Cm.	100	110	120	130	140	150
kor.	100	120	140	160	174	194

Tarracotta kőmasszából polichromirozva.

Cm.	100	120	140	150
kor.	72	100	120	140

Olcsó árak és pontos kiszolgálásról gondoskodik az intézet jó hírneve.

Nagy Nep. János,

Temesvár-Józsefváros,
Bonáz-utca 6. sz. saját házában.

Kettős elektromgáneses kereszt

R. B. 86967. szám.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértululás sápkór, szédülés, a fülzúgás nagyothallás, a szivverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok agyomorgócsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a leghaládosabb övöszer az emberi szervezetet megrögző betegségek ellen.

hideg kezek és lábak, a csusz köszvény, ischias, bajaiban; influenzában s a velejárá hát-fájásoknál; különösen ideghántalmaknál s a velök járó állmatlanság bajaiban; a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a leghaládosabb övöszer az emberi szervezetet megrögző betegségek ellen.

Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségekkel teljesen meggyógyított. Az irodámban lévő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hála-lásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők.

A kit legkésőbb 14 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. A hol már minden haszontalan volt, kérem, tessenék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldésihely a bel- és külföld részére:

MÜLLER ALBERT, Budapest, Vadász-u. 42/Gl. Kálmán-u. sarkán.

HÜBNER PÁDUAI SZENT ANTAL BALZSAMA

TÖRV. VÉDVE

BALZSAMA

Szives figyelmébe

ajánlom Páduai Szent Antal Balzsamát. Számítalan elismerő hálaírat bizonyítja, hogy nélkülözhetetlen házi szerül ... fogadták sz. Antal hinei ...

Gyomor bajoknál, étvágytalanság vérszegénység, ideges főfájás, ugymint reumatikus bántalmaknál, szóval mindennemű betegségekben, ugy belsőleg mint bedörzsöléseknél kitűnő hatásnak bizonyul.

Egy korsó ára használati utasítással
o o o | korona 20 fillér o o o

Egyedül kapható
HÜBNER JÓZSEF
„Vöröskereszt” gyógytárában, BAJÁN.

TANNIN-csokoládé

a hasmenést megszünteti

gyermek és felnőttek részére.

I drb 40 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Készítő:
STRAKA ÖDÖN,
Mohol.

Első országos műfestészeti és iparművészeti intézet.

Blaskovics BÁTORY MIHÁLY műfestész

Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

Templomfestés stilszerint. Gips-, márvány (stucco). — Oltárképek, oltárepités és márványozások. Tervek, rajzok készítése, rajzok nagyítása.

Toronykeresztek aranyozása állvány nélkül.

Továbbá templommeszelés, tornyok eső által le nem mosható festéssel. Költségvetést és mintákat bérmentve.

== Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón. ==
Szegényebb egyházaknak 25% engedmény!

Szép levelezőlapot kap Indiából mindenki a ki egy koronát, vagy többet küld a következő címre: Ft. Göttler Rochus misszionárius urnak, (Kath. plébánia hivatal) Braunau az Inn mellett.

== Első kézből legjobban vásárol. ==
Magyarország legnagyobb hangszergyára.

Stowasser J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg egyedüli szállítója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben, ==

hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, trombiták, czimbalmok, saját találmányu tárogatók 30 frt.-tól felfelé.

Harmonikák legjobb elpusztíthatatlan hangokkal, különlegesség aczél hangu zenekari harmonikákban, — saját mintáink. * * * *

Magyar gyártmány!

Teljes zenekar felszerelése

előnyös feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítatik

Képes árjegyzék a) hangszerekről, b) harmonikákról, ugyszintén harmoniumokról ingyen és bérmentve; csak megnevezendő miféle hangszerről kívántatik.